

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 404/06-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov Mgr. Z. B. a maloletých F. B. a D. B., zastúpených matkou Mgr. Z. B., všetci bytom P., právne zastúpení advokátkou JUDr. O. M., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 39/06 z 2. marca 2006, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Z. B. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2006 doručená sťažnosť Mgr. Z. B. a maloletých F. B. a D. B. zastúpených matkou Mgr. Z. B. (ďalej len „sťažovateľka“), všetci bytom P., právne zastúpených advokátkou JUDr. O. M., P., v ktorej namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 39/06 z 2. marca 2006.

Zo sťažnosti vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom zmenil prvostupňový rozsudok Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 12/2003-516 z 24. novembra 2005 v časti týkajúcej sa styku navrhovateľa Ing. A. B. (ďalej len „navrhovateľ“) s maloletými deťmi tak, že tento bude oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi F. a D. každú páru sobotu v kalendárnom mesiaci v čase od 9.00 h do 17.00 h a každý kalendárny rok jeden týždeň v mesiaci júl a cez vianočné sviatky od 26. do 27. decembra s tým, že styk je oprávnený realizovať bez prítomnosti sťažovateľky.

Označený rozsudok považuje sťažovateľka za nespravodlivý vzhľadom na vek maloletých (3 a 2 roky) a skutočnosť, že deti sa navrhovateľovi odcudzili, navrhovateľ sa im pri predchádzajúcom styku nevenoval, pričom jeho styk s deťmi nepriaznivo pôsobí na ich psychický vývoj.

Sťažovateľka namieta tiež označený rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, ktoré jej boli podľa jej tvrdenia uložené duplicitne.

Podľa názoru sťažovateľky bolo napadnutým rozsudkom porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto navrhuje, aby ústavný súd v konaní o jej sťažnosti vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľov zaručené čl. 46 Ústavy SR na spravodlivé súdne rozhodnutie porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 16 Co 39/06 zo dňa 2. marca 2006 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konania.

3. Sťažovateľom sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000.- Sk, ktoré sa ukladá vyplatiť k rukám matky detí a náhrada trov konania v sume 5 324.- Sk na účet právnej zástupkyne.“

Ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti si ústavný súd vyžiadal vyjadrenie predsedu krajského súdu k sťažnosti. Súčasťou jeho odpovede doručenej ústavnému súdu 6. septembra 2006 bolo aj vyjadrenie predsedníčky príslušného senátu, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Po oboznámení sa so spisovým materiálom č. 14 C 12/2003 Okresného súdu vo Zvolene a zberným spisom č. 16 Co 39/2006 Krajského súdu v Banskej Bystrici, senát ... nepovažuje sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú. Vo veci rozhodol podľa svojho najlepšieho presvedčenia, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného dokazovaním, vykonaným Okresným súdom vo Zvolene, v súlade s ustanovením § 25 ods. 2 Zákona o rodine. Na dôvody rozhodnutia senátu poukazujem, s nimi sa stotožňujem a dodávam, že o úprave styku otca, realizovaného bez prítomnosti matky, bolo už pred naším rozhodnutím rozhodnuté uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 CoP 41/04 zo dňa 27. 07. 2004 predbežným opatrením o úprave styku otca s deťmi. V treťom odseku tohto uznesenia krajský súd rozhodol, že styk s deťmi je otec oprávnený realizovať do konca roku 2004 len v prítomnosti matky. Následne od 01. 01. 2005 bol už styk otca s deťmi realizovaný bez prítomnosti sťažovateľky.

Nepovažujem za odôvodnenú ani tú časť sťažnosti sťažovateľky, v ktorej uvádza, že krajský súd jej uložil duplicitne zaplatiť trovy preddavkované zo štátnych prostriedkov v sume 9. 000,- Sk.

Predmetným rozsudkom krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti odporkyne nahradiť trovy konania štátu v sume 9.000,- Sk na účet okresného súdu v lehote troch dní. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že neuznal odvoláciu námietku odporkyne, pretože dokazovanie, ktoré vykonal okresný súd z hľadiska objektívneho zistenia skutkového stavu bolo potrebné a dôvodné. Z odvolania odporkyne nevyplýva skutočnosť, že by bola záloha 4.000,- Sk, ktorú mala zaplatiť podľa uznesenia Okresného súdu vo Zvolene č. k. 14 C 12/03 zo dňa 04. 11. 2004, zúčtovaná.

Preskúmaním spisu 14 C 12/2003 som zistila, že odporkyni bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy dôkazu v sume 4.000,- Sk na účet okresného súdu v lehote troch dní uznesením zo dňa 04. 11. 2004 (č. l. 361 – 364 spisu), tento však dobrovoľne nezaplatila. Podľa pokynu sudcu okresného súdu vo veci na č. l. 426 spisu, predmetné uznesenie s doložkou právoplatnosti malo byť doručené uctárni okresného súdu na predpis a vymáhanie preddavku na trovy dôkazu v sume 4.000,- Sk od odporkyne. Pokyn je zo dňa 02. 05. 2005. V spise sa však nenachádza doručienka alebo úradný záznam o tom, že by takýto úkon bol realizovaný. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom dňa 24. 11. 2005.

Záloha na trovy znaleckého dokazovania v sume 4.000,- Sk odporkyňou zaplatená dovtedy nebola.

Zo spisu nepochybne vyplýva, že predavok na trovy znaleckého dokazovania do dňa rozhodnutia krajského súdu 02. 03. 2006 nebol odporkyňou zaplatený.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľky Mgr. Z. B. vyplýva, že justičnou pokladnicou nebol predavok vymožený. K úhrade tejto sumy mala byť sťažovateľka iba vyzvaná prípisom Krajského súdu v Bratislave – justičná pokladnica z dňa 23. 02. 2006.

Podľa ustanovenia § 151 ods. 1 O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Skôr rozhoduje iba výnimočne. Preto vydanie rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, je okamžikom, keď súd musí tiež rozhodnúť o nárokoch štátu podľa ustanovenia § 148 O. s. p. Aby však mohol rozhodnúť podľa tohto ustanovenia, musí si zistiť, či a v akej výške bola zaplatená záloha na náklady dôkazu, a to či už bola zaplatená dobrovoľne alebo na základe výkonu rozhodnutia...

Súd, ktorý uloží povinnosť zložiť zálohu, a ktorý podá návrh na jej vymáhanie, ak nebola zložená v stanovenej lehote dobrovoľne, musí tiež navrhnúť zastavenie výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 ods. 1 písm. e) O. s. p. v platnom znení, ak bolo vydané rozhodnutie podľa ustanovenia § 148 O. s. p.. Tiež účastník má právo po vydaní rozhodnutia podľa ustanovenia § 148 O. s. p. navrhnúť zastavenie výkonu rozhodnutia podľa ustanovenia § 268 ods. 1 O. s. p., pretože nie je prípustné vymáhať zálohu po tom, keď bolo vydané rozhodnutie o náhrade nákladov konania podľa ustanovenia § 148 O. s. p. Vo vzťahu k takémuto záveru je stále aplikovateľné rozhodnutie NS ČSSR R 26/1984, uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk ročník 1984, vydaných NS ČSSR.

Z citovaného právneho názoru teda vyplýva, že súd prvého stupňa, vzhľadom na skutočnosť, že odporkyňa nezaplatila v čase vyhlásenia rozsudku zálohu uloženú jej uznesením z č. l. 361 spisu a táto nebola ani vymožená, správne rozhodol, keď uložil odporkyni povinnosť, s poukazom na ustanovenie § 148 ods. 1 O. s. p., zaplatiť na účet okresného súdu trovy predavkované zo štátnym prostriedkov v sume 9.000,- Sk. Keďže tieto trovy ani v čase rozhodovania krajského súdu neboli zaplatené, a ani justičnou pokladnicou vymožené, krajský súd v tejto časti rozsudok okresného súdu potvrdil.

Z č. l. 583 spisu som zistila, že pod bodom 8 dal pokyn sudca okresného súdu učtárni na vymozenie rozsudku súdu prvého stupňa, a aj odvolacieho, vo vzťahu k povinnosti uloženej odporkyni zaplatiť sumu 9. 000,- Sk trov preddavkovaných zo štátnych prostriedkov. K tejto povinnosti odporkyňa podala vyjadrenie na č. l. 584 spisu, z ktorého vyplýva, že bola vyzvaná justičnou pokladnicou dňa 23. 02. 2006 na zaplatenie preddavku na trovy znaleckého dôkazu vo výške 4.000,- Sk v zmysle uznesenia z dňa 04. 11. 2004. Toto podanie odporkyne podľa jeho obsahu je možné považovať za návrh na zastavenie výkonu rozhodnutia podľa § 268 ods. 1 písm. e) O. s. p. vo vzťahu k preddavku vymáhanom justičnou pokladnicou. Podanie dala na vedomie sťažovateľka aj Justičnej pokladnici Krajského súdu Bratislava k č. 6780051305.“

Vyjadrenie predsedníčky senátu krajského súdu zaslal ústavný súd na vedomie a prípadné vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľky. Právna zástupkyňa sťažovateľky na tomto základe doručila 10. októbra 2006 ústavnému súdu podanie, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Aj keď Krajský súd v Banskej Bystrici, ako uvádza vo svojom stanovisku k sťažnosti z 30. 8. 2006, rozhodol vo veci podľa svojho najlepšieho presvedčenia, v skutočnosti taká úprava styku otca s deťmi, akú stanovil súd, t. j. bez prítomnosti matky, je prakticky nerealizovateľná a v rozpore so záujmami maloletých detí a ich riadnym psychickým a fyzickým vývojom.

Maloleté deti jednoznačne a radikálne odmietajú ísť s otcom samy – bez ich matky. Navyše otec prichádza za deťmi s inou – cudzou osobou – ženou a ďalším dieťaťom. Takýto styk otca s deťmi je naopak na škodu riadnej výchovy detí, pokiaľ nemá byť realizovaný za prítomnosti obidvoch ich prirodzených rodičov, ale deti majú byť odtrhnuté od svojej matky, na ktorú sú zvyknutí, keďže s touto sú sústavne a táto sa o deti výlučne sama stará a poskytuje im všestrannú opateru a výchovu.

Dodávam, že pokiaľ aj bolo uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 CoP 41/04 zo dňa 27. 7. 2004 predbežným opatrením rozhodnuté že od 1. 1. 2005 styk otca s deťmi bude otec oprávnený realizovať bez prítomnosti matky, v skutočnosti takto styk otca s deťmi nikdy realizovaný nebol. Naopak – otec deti už od júla r. 2005 nenavštevoval,

a takto sa deťom značne odcudzil. Preto je za takéhoto stavu aj nerealizovateľný jeho styk s deťmi bez prítomnosti matky.

Pokiaľ ide o trovy konania štátu v sume 9.000,- Sk, na ktorú ma súd zaviazal, zdôrazňujem, že rozhodnutie Okresného súdu vo Zvolene č. 14 C 12/2003 zo dňa 4. 11. 2004, ktorým mi súd uložil povinnosť zaplatiť preddavok na trovy v sume 4. 000,- Sk je právoplatné a vykonateľné a na základe tohto Krajský súd v Bratislave – justičná pokladnica túto sumu odo mňa vymáha, tak ako som uviedla vo svojej sťažnosti. Aj keď tento zatiaľ vymožený nebol, môže odo mňa stále byť táto suma na základe takéhoto rozhodnutia vymáhaná. Na tomto nič nemení ani ustanovenie § 148 O. s. p., tak ako toto znie, na ktoré sa Krajský súd v Banskej Bystrici odvoláva.

... na podanej sťažnosti včítane uplatnenia práva na primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania preto trvám, tak ako som uviedla v samotnej sťažnosti.“

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z textu čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Z vyššie citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu je tiež posúdiť, či tento nie je zjavne neopodstatnený. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej

neopodstatnenosti návrhu hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 16 Co 39/06 z 2. marca 2006, pričom za porušenie tohto práva považuje:

a) skutočnosť, že napadnutý rozsudok krajského súdu je v časti týkajúcej sa úpravy styku navrhovateľa (otca) s maloletými deťmi nespravodlivý a je v rozpore so záujmami maloletých detí, ako aj celospoločenským záujmom o ich všestranný rozvoj,

b) skutočnosť, že napadnutým rozsudkom krajského súdu jej bola povinnosť nahradiť trovy konania preddavkovaných zo štátneho rozpočtu uložená duplicitne, keďže jej bola uložená aj právoplatným a vykonateľným uznesením okresného súdu sp. zn. 14 C 12/03 zo 4. novembra 2004.

Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konštatoval, že jeho časť týkajúca sa úpravy styku navrhovateľa s maloletými deťmi je riadne odôvodnená, pričom sa opiera aj o závery vyplývajúce zo znaleckého posudku. Na tomto základe ústavný súd uzavrel, že skutkový záver, o ktorý oprel krajský súd napadnutú časť rozsudku sp. zn. 16 Co 39/06 z 2. marca 2006 je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, a preto nemohol mať za následok porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

K obdobnému záveru ústavný súd dospel aj vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa uloženia povinnosti nahradiť trovy konania, ktorá vyplýva z tej časti napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorou potvrdil rozsudok okresného súdu v časti o povinnosti nahradiť trovy konania štátu v sume 9 000 Sk na účet okresného súdu. Podľa

názoru ústavného súdu je táto časť napadnutého rozsudku krajského súdu z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, keďže sa opiera o § 148 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a o skutkové zistenie krajského súdu, že preddavok na trovy znaleckého dokazovania, ktorý sťažovateľke uložil nahradiť okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 12/03 zo 4. novembra 2004 sťažovateľka do dňa rozhodnutia krajského súdu, t. j. do 2. marca 2006 nezaplatila. Ústavný súd vzal pri tomto svojom závere na vedomie aj vyššie citovanú argumentáciu predsedníčky senátu krajského súdu, s ktorou sa stotožnil.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2006